

7 november 2024

Klyster nijsbrief

Bêste nijsbrieflêzer

De Klyster is er voor alle leerkrachten, basisschoolleerlingen en hun ouders in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel.

En daar kunnen we trots op zijn als 2 noordelijke gemeenten. Onze landelijke partner GDO publiceerde: *De 7 redenen waarom lokale NME-centra essentieel zijn voor onze samenleving.*

Een korte samenvatting lees je hieronder. *Ut namme fan it klysterteam, Marjolein Staal*

NME-centra essentieel

Lessen in de natuur zijn onvervangbaar

Natuur- en duurzaamheidslessen die buiten worden gegeven, zijn uniek en kan je niet vervangen door lessen in een klaslokaal. NME-centra bieden kinderen de kans om dichtbij huis in contact te komen met de natuur. Natuurbeleving en verwondering zorgen voor nieuwsgierigheid, de motivatie om de natuur te ontdekken en erover te leren. Buitenlessen stimuleren cognitieve en motorische vaardigheden en bevorderen emotioneel welzijn, sociale vaardigheden en concentratie.

Essentiële rol in duurzame ontwikkeling

Wanneer kinderen vanaf jonge leeftijd duurzaamheidseducatie krijgen, ontwikkelen ze een zorgzame houding ten opzichte van de natuur en een gezonde, sociale en duurzame leefstijl. Onderzoek toont aan dat volwassenen die als kind NME hebben gehad, een positievere houding en duurzamer gedrag vertonen als het gaat om natuur en milieu.

Ondersteuning van het onderwijs

Voor alle scholen ligt, o.a. vanuit burgerschapsonderwijs, een belangrijke taak om duurzaamheid te integreren in het onderwijs. Onder leerkrachten is een groeiende behoefte aan ondersteuning op het gebied van lesmateriaal, gastlessen en werkvormen om duurzaamheid effectief te onderwijzen. NME-centra kunnen deze ondersteuning bieden door hun uitgebreide kennis en lokale netwerk. Bovenal hebben scholen behoefte aan een makelaar die samenhang brengt in de veelheid van materiaal en projecten.

Van landelijk naar lokaal

Gemeenten maken de vertaalslag van landelijk duurzaamheidsbeleid en duurzame doelen naar lokaal. NME-centra helpen hierbij en geven praktische uitvoering aan landelijke duurzaamheidsdoelen op gebied van bijvoorbeeld klimaatadaptatie of circulaire economie.

Lokale NME-centra zijn geworteld in de samenleving en van onschatbare waarde. Ze bevorderen betrokkenheid, verbeteren gezondheid en welzijn, bieden een plek om ervaringsgericht te leren, beschermen de biodiversiteit en stimuleren duurzaam gedrag. Lees [hier](#) het hele artikel.

Kinderburgemeesters

Lilly Okkema fan de Theun de Vriesskoalle Feanwâlden en Esmee Goet van CBS De Regenboog Dokkum binne de nije berneboargemasters fan Dantumadiel en Noardeast-Fryslân. Fansels sit ek De Klyster yn it taakpakket. Se binne fuortendaliks úteinset.

Berneboargemaster Esmee en har groep grave Otterholt

Bedriuwsterreinen fergriene foar mear biodiversiteit! Heal oktober hat berneboargemaster Esmee mei har groep holpen mei it grave fan in otterholt by bedriuwsterrein Betterwird.

Klystergids Mirja fersoarge tegearre mei otterdeskundige Harry Bosma moarns earst in gastles oer de otter. Middeis stutsen se de skeppen yn de grûn en diene se bioferskaatûndersyk.

Ek **wethouder Jouta** en **wethouder Koonstra** wiene der om te fertellen oer hoe wichtich bioferskaat is.

Neist it otterholt wurde ek in sweltsjemuorre, in amfibypoel, en takkenrillen oanlein. Sjoch [hijr](#) it filmpke yn de parse.

Berneboargemaster Lilly giet op ekskurzje nei De Dobben

Tegearre mei **wethouder Wiersma** gong Lilly mei op ekskurzje. Se makken in reis yn nei de tiid fan de jagers en samlers. Klystergids Joanneke spile de rol fan Fredau.

Dêrnei gong Lilly mei de wethâlder foar in koarte wurkbesite nei De Klyster. As it oan Lilly leit wurdt der op skoalle alle dagen natuerles jûn. Lilly makket har soargen oer de plastic soup en oer it kappen fan beammen. Lês [hijr](#) it stik yn de parse.

Leen een leskist

*Leskist 10 en 11 Vogels in de winter
Fûgels yn 'e winter*

Leskist 33 De Merel – De Klyster

Een klysterleskist is een mooi beschilderde houten kist over een natuuronderwerp met daarin aanschouwelijk, en uniek materiaal. **En alle kisten binne twatalich** 🍷

Leskist 26 Meneer Haas geeft Zintuigles – Master Hazze jout Sintúgles 🍷

Veldkist 50 De Bosmaaltijd – It Boskmiel 🍷

Leskist 46 Paddenstoelen – Poddestuollen 🍷

Zonder veel voorbereiding organiseer je een bijzondere natuurervaring voor je leerlingen. En alles wordt op school gebracht en weer opgehaald. Reserveer [hier](#).

Duorsume Foarlêdsdei

Dit jier hiene we in bisûndere Foarlêdsdei. De Klyster hat regele dat it boek “Dit was de plastic tijd”, oerset waard yn it Frysk. De Afûk hat it boek útgjûn. Troch hiel Fryslân is op 10-10-2024, duorsumensdei, foarlêzen. Alle NME-sintra fan Fryslân diene mei.

Op de foto nimme boargemaster Kramer fan Noardeast-Fryslân en boargemaster Agricola fan Dantumadiel it earste boek yn ûntfangst fan de direkteur fan de Plastic Soup Foundation Maria Westerbos.

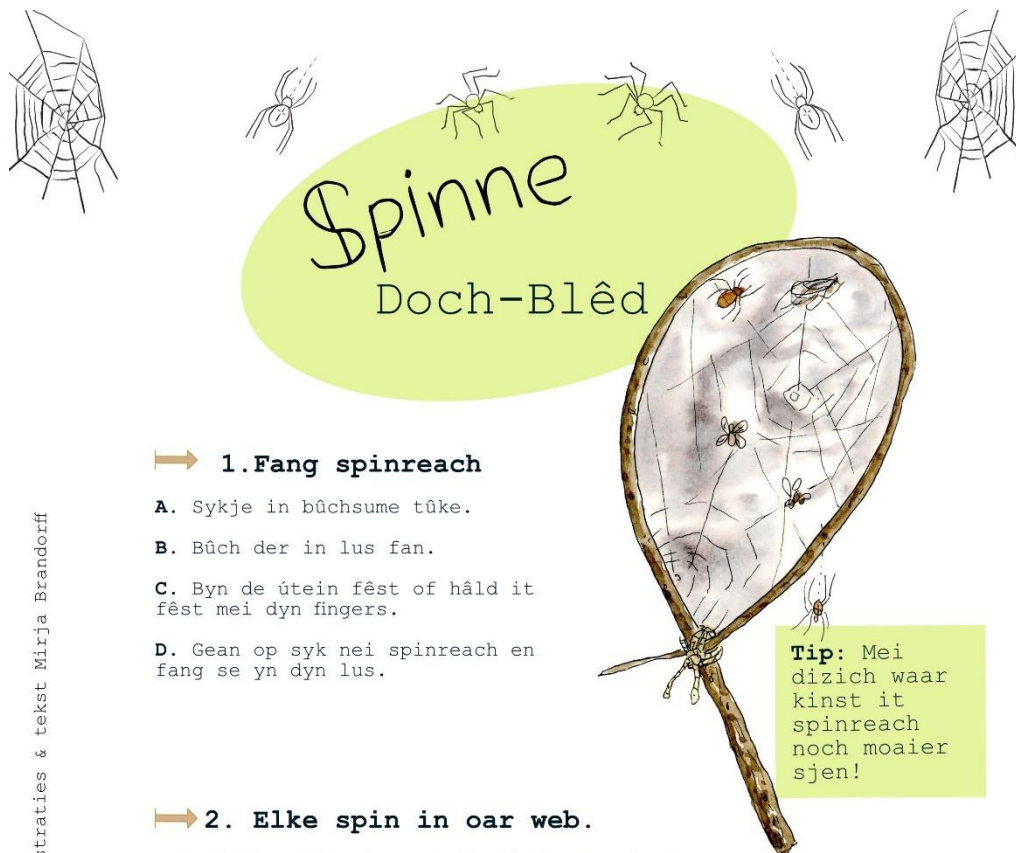
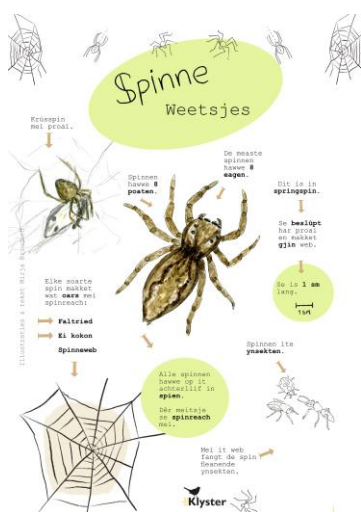
It parsemomint waard organisearre by De Klyster. Dêrnei gongen boargemasters en wethâlders nei 10 basisskoallen om it boek foar te lêzen.

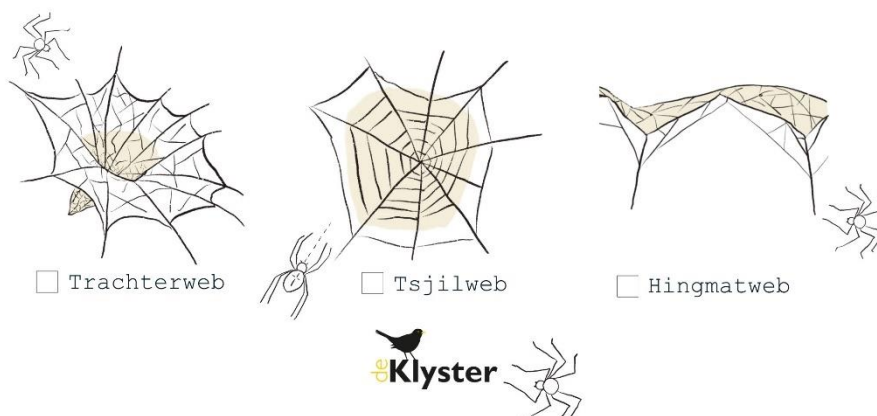
Op 'e foto Eline van den Nieuwenhof (NME De Klyster), Marjolein Staal (NME De Klyster), Burgemeester Klaas Agricola, Alex de Jager (directeur Afûk), Hermien van der Meer (Afûk), Ida Heddema (Afûk), Burgemeester Johannes Kramer, Yvonne de Beer (NME De Klyster), Maria Westerbos (directeur Plastic Soup Foundation), Anna Dotinga (Noardeast-Fryslân) & Hanny Brands (Plastic Soup Foundation).

Doch-blêd

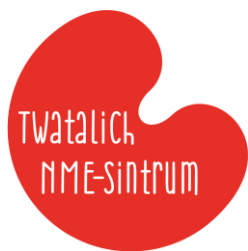
Elkes 10 minuten nei bûten mei dyn groep mei it doch-blêd oer spinnen.

Illustraties & tekst Mirja Brandorff

Tot de volgende Nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider: Marjolein Staal, **NME-coördinator:** Eline van den Nieuwenhof, **Natuurfoto's:** Silvia Jacobi-Riepema, Koos Scherjon, klysterarchief en vrijwilligers, **Doe-bladen:** Mirja Brandorff

Vrijwilligers 2024

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Bertus van der Molen, Pieter Reitsma

Projectmedewerkers 2024

Jan Tiede Bouma, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Sterre Streefkerk

Samenwerkingspartners 2024

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, It Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, NP Lauwersland, JOGG Sûn op eigen Grûn Dantumadiel, JOGG Sûn op eigen Grûn Noardeast-Fryslân, Stichting Pier21, Opus 3, Arlanta, Podiumschool Leeuwarden, Koos de Vuilnisman, Stichting Dokkum Tulpenstad, KidzKlix natuurfotografie

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Harrie Siegersma Noardeast-Fryslân en Wim Osinga Dantumadiel

Portefeuillehouders

Wethouder Hanneke Jouta Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.